

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 233/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. H., M., zastúpeného advokátom JUDr. M. Ď., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 400/2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. H. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2010 doručená sťažnosť J. H., M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných

práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj základného práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 400/2007.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že 26. januára 2007 podal návrh na začatie konania o zaplatenie sumy 102 186 Sk s príslušenstvom, a to *„titulom neoprávneného navýšenia faktúr o mzdu svojich zamestnancov a škody spôsobenej vadným vykonaním diela“*. Okresný súd následne vydal platobný rozkaz, voči ktorému odporca podal odpor. Okresný súd vo veci nariadil tri pojednávania, naposledy v decembri 2008, pričom od toho času vo veci nekoná už 17 mesiacov, čím podľa sťažovateľa spôsobuje zbytočné prietahy v namietanom konaní. Sťažovateľ si zároveň uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €, ktoré odôvodňuje pretrvávajúcim pocitom neistoty, márnosti a nespravodlivosti, pričom *„negatívne pocity vyvolané postupom súdu spôsobujú sťažovateľovi permanentný stres, ohrozujú jeho zdravie pre spor trvajúci už viac ako tri roky“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo J. H., bytom M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd bolo postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod č. k. 7 C 400/2008 (správne má byť uvedené „7 C 400/2007“) porušené.

Okresnému súdu Žilina sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 7 C 400/2008 (správne má byť uvedené „7 C 400/2007“) konal bez zbytočných prietahov.“

Sťažovateľ si zároveň uplatňuje úhradu trov konania v konaní pred ústavným súdom v sume 276,68 €.

Na základe predchádzajúcej výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril podpredseda okresného súdu, ktorý v prípise sp. zn. 1 SprS/135/2010 z 12. mája 2010 uviedol:

„Podľa vyjadrenia konajúcej sudkyne ide o zložitú právnu vec, v ktorej sú sporné viaceré skutkové okolnosti. Posledné pojednávanie bolo odročené za účelom zváženia navrhovaného znaleckého dokazovania. Po konzultácii so znalcami z príslušného odboru a po dôkladnom zvážení sudkyňa dospela k záveru, že by nariadenie znaleckého dokazovania nebolo účelné. Vec vyžadovala dôslednú prípravu a štúdium judikatúry. Vzhľadom na špecifické okolnosti tejto veci po preštudovaní dostupnej judikatúry zistila, že obdobná právna vec nebola súdmi vyššej inštancie doposiaľ riešená. Vo veci vytyčila termín pojednávania na deň 2. 6. 2010.

Z prehľadu úkonov vo veci je zrejmé, že po podaní návrhu v mesiaci január 2007 súd vo veci začal riadne konať a vykonával všetky úkony nevyhnutné na prípravu pojednávania. Po zaplatení súdneho poplatku bol vo veci vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podal odporca odpor. Po doručení vyjadrenia navrhovateľa k podanému odporu bolo vo veci nariadené pojednávanie na 16. 7. 2008. Toto pojednávanie bolo odročené na žiadosť účastníkov za účelom mimosúdneho rokovania. Ďalšie pojednávanie dňa 17. 9. 2008 bolo odročené za účelom výsluchu svedkov. Rovnako tak bolo odročené pojednávanie zo dňa 3. 11. 2008. Pojednávanie zo dňa 5. 12. 2008 bolo odročené na neurčito za účelom zváženia ďalšieho procesného postupu ohľadom znaleckého dokazovania. Ďalšie pojednávanie bolo určené na 2. 6. 2010.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti som toho názoru, že od podania návrhu na súd od januára 2007 do konca roku 2008 súd vo veci riadne konal a nedochádzalo k žiadnym prieťahom. V priebehu druhej polovice r. 2008 sa uskutočnili 4 pojednávania, ktoré boli odročované z dôvodov na strane účastníkov, ktorí najprv žiadali odročenie za účelom mimosúdneho rokovania a následne postupne navrhovali svedkov, ktorých vo veci žiadali vypočuť. Posledné pojednávanie bolo odročené za účelom zváženia znaleckého dokazovania. V priebehu r. 2009 došlo vo veci k zdržaniu, ktoré bolo spôsobené zvýšenou zaťaženosťou sudcov tunajšieho civilného úseku, nakoľko vzhľadom na zvýšený nápad nie je možné bez zdržania konať vo všetkých pridelených veciach. Okrem toho sa v tomto prípade jedná o vec, ktorá je skutkovo a právne náročná, o. i. z dôvodu viacerých rozporných

skutkových tvrdení a tiež z dôvodu, že obdobná právna vec doposiaľ nebola judikatúrou riešená. Po konzultácii so znalcami sudkyňa upustila od zámeru vo veci nariadiť znalecké dokazovanie a určila termín pojednávania.

Pri rozhodovaní o podanej sťažnosti sťažovateľa je podľa názoru Okresného súdu Žilina potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že sťažovateľ nevyužil všetky svoje oprávnenia, ktoré mu vyplývajú z príslušných zákonných predpisov. Navrhovateľ nepožiadala súd o vytýčenie termínu pojednávania a nevyužil ani možnosť podania sťažnosti na prieťahy v súdnom konaní v zmysle zákona č. 757/2004 o súdoch.“

K vyjadreniu podpredsedu okresného súdu bolo pripojené aj vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá okrem obsahovo totožnej argumentácie uviedla prehľad úkonov, ktoré okresný súd v namietanom konaní urobil.

„Prehľad úkonov vo veci sp. zn. 7 C 400/2007

26. 1. 2007 – podaný návrh

26. 2. 2007 – výzva na upresnenie adresy odporcu

5. 3. 2007 – odpoveď na výzvu – upresnenie adresy

14. 3. 2007 – výzva na zaplatenie súdneho poplatku z podaného návrhu

22. 3. 2007 – zaplatený súdny poplatok

19. 4. 2007 – vo veci vydaný platobný rozkaz

10. 5. 2007 – odpor

15. 5. 2007 – výzva na zaplatenie súdneho poplatku z odporcu + pokyn na doručenie odporu navrhovateľovi na vyjadrenie

27. 8. 2007 – prevod z reg. Ro do reg. C

16. 7. 2008 – pojednávanie – žiadosť účastníkov o poskytnutie lehoty za účelom mimosúdneho rokovania

17. 9. 2008 – pojednávanie – odročené za účelom výsluchu svedkov, ktorých mená a adresy mal oznámiť navrhovateľ

3. 11. 2008 – pojednávanie – odročené za účelom výsluchu navrhovaných svedkov

15. 12. 2008 – odročené na neurčito za účelom zváženia ďalšieho procesného postupu v otázke navrhovaného znaleckého dokazovania

2. 6. 2010 – vytýčenie pojednávania.“

Na výzvu ústavného súdu zaujal k vyjadreniu podpredsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprS/135/2010 z 12. mája 2010 stanovisko právny zástupca sťažovateľa v podaní z 28. mája 2010, v ktorom uviedol:

„Sťažovateľ sa nestotožňuje s vyjadrením, ktoré k sťažnosti dal Okresný súd v Žiline. Je síce pravdou, čo uvádza vo svojom vyjadrení, že súd spočiatku vo veci konal. Sťažovateľ však podal sťažnosť najmä na nečinnosť súdu od 5. 12. 2008 do podania sťažnosti, kedy aj samotný odporca vyzýval súd, aby vytýčil pojednávanie. Vzhľadom k tejto skutočnosti sa javí ako úplne nepodstatné, že sa navrhovateľ nestožoval a nežiadal o vytýčenie pojednávania, keď súd vôbec nereagoval na samotnú sťažnosť odporcu. Sťažovateľ má za to, že keby vo veci podal sťažnosť, bol by nútený pravdepodobne vzniesť aj námietku zaujatosti konajúceho sudcu, čo by malo za následok ďalšie predlžovanie konania.

Sťažovateľ má za to, že nekonaním súdu vo veci vznikli prieťahy v konaní a vyjadrenie, že súd v danej veci konzultoval so znalcami (ktorými, v spise nie sú podľa sťažovateľa žiadne vyjadrenia) sa javí ako výhovorka, ktorou má zakryť svoju nečinnosť. Je len zrejmé, že čím dlhšie bude konanie prebiehať, tým budú aj výpovede prípadných svedkov nedôveryhodné.

Sťažovateľ má za to, že nečinnosťou súdu v konaní skutočne došlo k prieťahom v konaní, čo však v danej veci je pravdepodobné, že sa už nepodarí riadne zistiť skutočný stav veci, a teda dôjde k poškodeniu práv sťažovateľa na riadny a spravodlivý proces.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (m. m. napr. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu

jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v rámci svojej ustálenej judikatúry (I. ÚS 21/99, I. ÚS 20/05, IV. ÚS 74/05) zdôrazňuje, že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi dotknutého všeobecného súdu podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“) je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne v čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná v zásade iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že účinne využil označené právne prostriedky ochrany svojich základných práv podľa zákona č. 757/2004 Z. z., alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. treba považovať za účinný prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach (§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1) zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť (§ 116 a § 118 citovaného zákona).

Ako vyplýva zo sťažnosti, ako aj z vyjadrenia podpredsedu okresného súdu č. 1 SprS/135/2010 z 12. mája 2010, sťažovateľ písomnú sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu v doterajšom priebehu namietaného konania nepodal. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že okresnému súdu „nepodával žiadosť o vytýčenie

pojednávania z dôvodu zistenia zo spisu, že tak urobil odporca a mal za to, že príslušný súd začne konať“. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že žiadosť o nariadenie pojednávania nemožno stotožňovať so sťažnosťou na prieťahy v súdnom konaní. Za týchto okolností neexistuje v danom prípade žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, na základe ktorého by ústavný súd mohol ospravedlniť skutočnosť, že sťažovateľ sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. nepodal, a teda nevyčerpal právny prostriedok ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Nad rámec uvedeného ústavný súd zohľadnil vychádzajúc z predmetného spisu aj obranu okresného súdu obsiahnutú vo vyjadrení podpredsedu okresného súdu, podľa ktorého *„ide o zložitú právnu vec, v ktorej sú sporné viaceré skutkové okolnosti...“*.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre jej neprípustnosť (§ 25 ods. 2 a § 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších nárokoch sťažovateľa uplatnených v jeho sťažnosti.

Odmietnutie sťažnosti nevyklučuje, aby sa sťažovateľ opätovne uchádzal o ochranu svojich práv v prípade, ak by bol okresný súd v ďalšom období bez ospravedlniteľného dôvodu v napadnutom konaní nečinný alebo by bola jeho ďalšia činnosť neefektívna, avšak za predpokladu, že predtým vyčerpá právny prostriedok ochrany podľa zákona č. 757/2004 Z. z.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010